

Septuagesima – prædiken til gudstjeneste med konfirmander

Selvom det er lidt mere end tre år siden, at jeg forlod advokatbranchen og det københavnske pulveriserende erhvervsliv for at blive præst i den danske folkekirke, så kan jeg alligevel ikke lade være med at læse lidt på LinkedIn en gang imellem.

LinkedIn er en platform, hvor man ligesom på Facebook og Instagram kan have en profil. Så skriver man, hvilken uddannelse man har, og man kan skrive sit CV, altså hvilke jobs man har haft, og hvilken karriere man har gjort. Man kan lave opslag, hvor man søger efter medarbejdere; og man snage lidt i, hvem der har fået nyt job.

Og det med at søge en ny kollega var lige præcis, hvad en af mine kontakter på LinkedIn gjorde forleden dag! Ja, hun søgte ikke blot en ny kollega. Nej, i opslaget stod der sådan her; og det er direkte citeret:

Ægte menneske søges.

Brænder du for at være et menneske med substans, så er det dig, vi søger.

Først måtte jeg more mig over udtrykket, for tænk engang, hvis man skriver dette med modsat fortegn. Så vil jobopslaget lyde:

”Uægte menneske søges. Brænder du for at være et menneske *uden* substans, så er det dig, vi søger.”

Jeg tror ikke, at hende, der har skrevet jobopslaget, har gjort sig nogen som helst tanker om, hvad der kendetegner et menneske; og da slet ikke hvad der kendetegner et ægte menneske i forhold til et uægte menneske. Det er jo det rene vrøvl, og det er udtryk for tidens desperate forsøg på at skrive jobopslag, der skiller sig ud.

Men hvor det ikke giver mening at skelne mellem ægte og uægte mennesker, så giver det mening at skelne mellem mennesker og dyr. For hvad er det egentlig, der adskiller mennesker fra dyr?

Det har vores konfirmander overvejet! De har nemlig skullet overveje, hvad der kendetegner et menneske, og herunder hvad der adskiller mennesket fra dyr, og så har de skullet tegne det.

Konfirmanderne har skrevet og tegnet, at mennesker i modsætning til dyr kan lære at regne og læse; mennesker kan forestille sig noget, der endnu ikke findes eller endnu ikke er sket. Mennesker kan i det hele taget tænke langt mere avanceret end dyr. Det er alt sammen noget, som mennesker *kan*.

Men faktisk er der også noget, som mennesker i modsætning til dyr *skal*.

Og nu skal vi tilbage til skabelseshistorien og syndefaldet i Paradisets have. For vi husker, at Gud skabte Adam og satte ham i Paradisets have, og så sagde Gud til Adam:

Af alle havens frugter må du spise. Men af træet til kundskab om godt og ondt må du ikke spise; den dag, du spiser deraf, skal du visselig dø.

Det sagde Gud til Adam.

Men han sagde det ikke til alle dyrene, som han havde skabt, *før* han skabte Adam. Han sagde det ikke til havets fisk, himlens fugle, kvæget, alle de vilde dyr, og alle krybdyr, der kryber på jorden. Han sagde det heller ikke til slangen. Kun til mennesket Adam sagde Gud dette.

Og på den måde gjorde Gud forskel på mennesker og dyr.

For at være dyr er at være natur: At være dyr er at æde, drikke og dø i naturens uskyldighed, hvor der ikke er forskel på godt og ondt. Ganske vist er der dyr, der æder andre dyr, og det kan vi synes, er ondt, men det er jo ikke kun ondt. Det er også godt, fordi det er nødvendigt af hensyn til artens overvejelse.

I naturens uskyldighed er der heller ikke forskel på lydighed og ulydighed. I naturens verden giver det simpelthen ingen mening at tale om løvens eller blåhvalens lydighed eller ulydighed. Der er ikke noget, som dyrene *skal*. Der er kun noget, som de *kan*.

At være menneske er derimod at være ansvarlig. For kun dér, hvor der har lydt en befaling, kan der være ansvar.

Fordi Gud har befalet mennesket, og kun mennesket, at det ikke må spise af træet til kundskab om godt og ondt, så er mennesket gjort til den ansvarlige; så er mennesket gjort til den, som skal være lydig mod Gud. Og derfor er vi mennesker – i modsætning til dyr – altid ansvarlige for vores egne gerninger.

Det kan godt lyde hårdt, når man taler om en guddommelig befaling til mennesker, men Gud gav denne befaling i kærlighed, for det var på denne måde, at Gud rev mennesket ud af dyreverdenen. Det var på denne måde, at Gud gav mennesket den egenskab at kunne høre og adlyde Ham.

Det kan dyret ikke. Dyret har kun sine instinkter og sin natur. Men på grund af Guds befaling har mennesket sit ansvar og sin skyld. Mennesket er sat til at være ånd, og dyret er sat til at være natur.

Og hvorfor taler jeg så lige i dag om, at den væsentligste forskel mellem dyr og mennesker er, at mennesket er kaldet til ansvarlighed og lydighed?

Det gør jeg, fordi vi har hørt lignelsen om de betroede talenter.

”En talent” var på Jesu tid betegnelsen på en vægtenhed. Det svarede sådan cirka til 30 kg sølvmonter.

I lignelsen hører vi om en meget rig mand, som skal rejse til udlandet, og så kalder han tre tjenere til sig og beder dem om at passe på hans formue. Den første tjener får fem talenter; den anden får to, og den tredje får én. Eftersom en talent er ca. 30 kg sølvmonter, er det en enorm formue, som tjenerne skal forvalte.

De to første tjenere går hen og handler med talenterne, sådan at de gør den rige mands formue endnu større. Men den tredje tjener graver den ene talent, som han er blevet betroet, ned. Det gør han, fordi han er bange for at miste det.

Og da den rige mand kommer tilbage, roser han de to første tjenere for at have forvaltet de betroede talenter på bedste vis, men den tredje, som bare gravede talenten ned, han bliver skældt for ikke at have forvaltet den betroede talent ordentligt.

Man kan selvfølgelig mene, at det var dog en ualmindelig grisk og ubehagelig herre, som de tre tjenere havde.

Men hvad nu, hvis man oversætter lignelsen på den måde, at den rige mand er Gud, og at talenterne (altså sølvmonterne) er alt det gode, som Gud giver os. At talenterne er alle de gode gaver, som kommer oven ned, som vi skal synge senere.

Hvad nu hvis talenterne er livet, tiden, troen? Hvad hvis talenterne er de evner, vi hver især har fået; hvad hvis de er udtryk for kærligheden? Så er det ikke længere så underligt, at den rige mand; altså Gud, stiller krav til os.

Fordi vi er mennesker, som Gud har givet ansvar, og fordi Gud forventer, at vi adlyder ham, så forventer Gud af os, at vi forvalter de talenter; de gaver, som han giver os på bedste vis. Ganske vist har vi ikke fået tildelt de samme evner og den samme dygtighed, men vi har alle fået den samme opgave; vi skal bruge de talenter, som vi har fået betroet.

De skal i omløb. Også selvom det indebærer en risiko for, at vi taber og fejler.

Det handler ikke om at blive selvtilfreds og selvretfærdig. Det handler ikke om at vinde en talentkonkurrence. Det handler derimod om, at vi skal bruge talenterne, *fordi* vi skylder Gud alt. Derfor skal alt, hvad vi gør, gøres for Gud og ikke for os selv, og talenterne, livet, tide, troen, evnerne og dygtigheden skal bruges – ikke på os selv, men på vores næste.

Det er det krav, som Gud stiller til os mennesker. Han holder os hele tiden fast på den befaling, som han gav dengang i Paradisets have, hvor han sagde til Adam, at han ikke måtte spise af træet til kundskab om godt og ondt.

Og det er det største og mest glædelige budskab, for det er jo netop det, der adskiller os fra dyrene; det er det, der giver alvor og ægte mening i vores liv. Det er det, som gør, at vores liv ikke er meningsløst.

Det er det, som gør et menneske til et menneske med substans.

Amen